

MENNYEI HÁLÓZATBAN

CSERMELY PÉTER

akadémikussal

beszélget

Boda Zsuzsa

BUDAPEST, 2021

A könyv a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelent meg.

Írta és szerkesztette
BODA ZSUZSA

Illusztrálta
MEGYERI JÁNOS

Minden jog fenntartva. Bármilyen másolás, sokszorosítás,
illetve adatfeldolgozó rendszerben való tárolás
a kiadó előzetes írásbeli engedélyéhez van kötve.

© Boda Zsuzsa, 2021

© Megyeri János, 2021

© Luther Kiadó, 2021

Címlapfotó © Magyar Márton, 2021

Előszó

Különleges könyvet tart a kezében az olvasó. A Széchenyi-díjas biokémikusnak, hálózatkutatónak, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjának, Csermely Péternek őszinte vallomása ez az interjúkötet hitről, elhívástörténeteiről, a bűnbocsánat kegyelméről. A beszélgetésekben háttérbe vonul a tudós, és előtérbe kerül a mennyei hálózatba vont ember, aki ötvenhét évesen úgy érezte, rá kell lépnie arra az útra, amely az evangélikus lelkészi hivatás felé viszi őt. Aki Péter közelébe kerül, hamar úgy érezheti: Isten gyermekeként nincsenek egymástól elválasztó korosztálybeli különbségek – ezért is választottuk a beszélgetésekben a tegeződő formát.

Áldott olvasást kívánok!

Boda Zsuzsa,
a beszélgetőtárs

Ajánlás

Ölelő találkozások

„Köszönöm, hogy megmutatta nekem Jézus mosolyát” – olvashatjuk egy Richard Wurmbrandtól ismerős történetfoszlányban, amelynek kapcsán Csermely Péter csodákról és a hitről vall e könyv lapjain.

Valóban, kérdések és válaszok láncolatán végig haladva e beszélgetőkönyv végére kirajzolódik előttünk a tudós-akadémikus jézusi mosolytól ragyogó arca. Különös lelki érzékenysége mutatkozik meg, ahogyan életváltásairól filmszerű jelenetekben, olykor fénykép élességű álló- vagy megállított képekben beszél: például a manrézai megtérésélmény varázslatos díszletében az erdei ösvényen hirtelen előlépő és megölelő Jézus alakját később az avart rendezgető rigó, majd a takarón napozó fiatalember látványa elevenen lükteti bele a magasságos és személyes Isten előtt letaglózott lélek csendjébe.

De e könyv lapjain több ilyen „ölelő találkozás” is

említetik, amelyeket olykor a fizikai megvalósulásukon túl spirituális „megölelésekként” lehet leírni: a világító, sárga szemű fiatalember a metrón, akinek szeméből eltűnt a sárgaság; az istentisztelet végén a padban botladozó, szomorú szívű idős asszony, aki felszabadultan távozhatott; vagy a „fék!”-et kiáltó benzinkutas fiú, aki a szakadéktól mentette meg a sofőrt; vagy a szent sír téren és időn átnyúló csendjének ölelése az imádságban; vagy az utcán ordítózó alkoholista nő gyönyörű szemének jézusi tekintete.

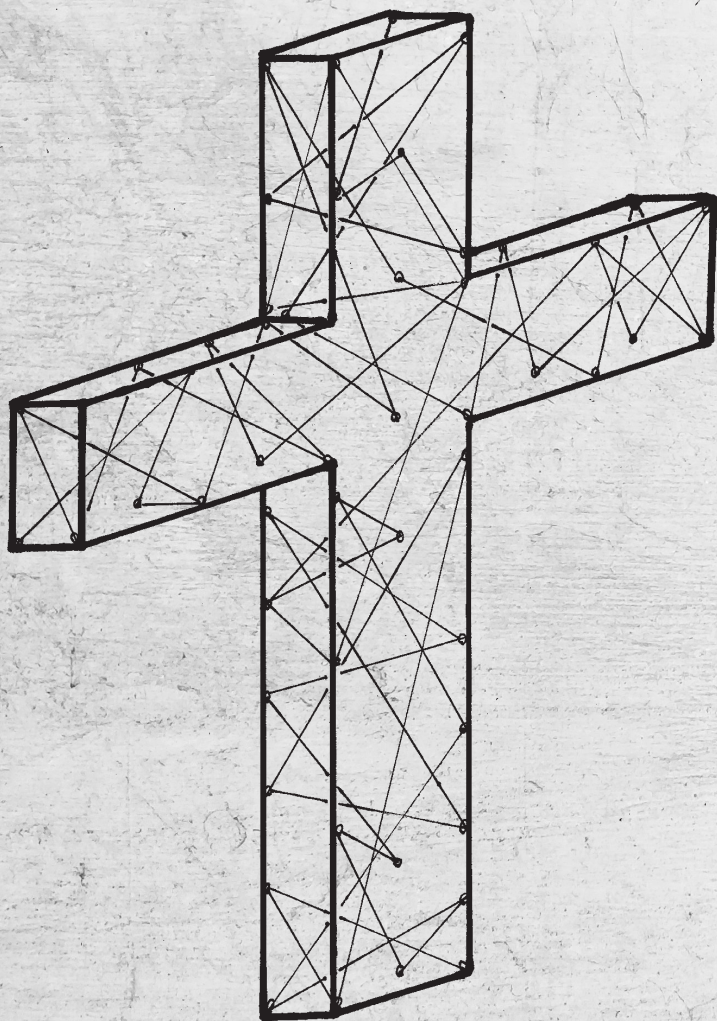
A biokémikus-hálózatkutató professzor saját tudományterületén szerzett tapasztalataival újszerű metaforarendszerrel szemlélteti az Isten országát és a Jézus Krisztussal való személyes ismeretséget. Természettudósként jutott arra a felismerésre, hogy „az élet azért működik, mert az Isten szeretete (*agapé*) áthatja és mozgatja a világot”. Mint mondja, tágabb ismeretségi körünk tagjai – például a hentes, az óvónő, egy távolabbi munkatárs a cégnél – egy kapcsolati háló részei, akiknek ölelésében élünk és mozgunk naponta, és akik talán maguk is ölelésre vágnak.

A ma már az angyalföldi gyülekezet felügyelői tiszttségét ellátó és reménység szerint hamarosan lelkészi oklevelet szerző tudós kutató tevékeny evangélikus ősök több száz évre visszamenő generációinak gyermeke; találhatunk közöttük kántortanítót,

iskolaigazgatót, diakonisszát, de olyan fordulatos életút is példaként állt Csermely Péter előtt, mint a katolikus pappá szentelés helyett a vándorszínészetet választó nagyapjáé, aki e mesterségben – szintén hűséges szerelmével – tizenkét gyermeket is felnevelt.

Az ötvenhét évesen Krisztust Megváltóként vállaló, majd az ige szolgálatára elhívott tanítvány bizonyoságként tárja elénk, hogy a Szentlélek munkája már gyermekkorra óta jelen volt az életében, mintegy türelmesen kivárva az ő személyes döntését. A nagyapától megörökölt Biblia ajánlása – *„Senki a te ifjúságodat meg ne vesse; hanem légy példa a hívőknek a beszédben, a magaviseletben, a szeretetben, a lélekben, a hitben, a tisztaságban.”* (1Tim 4,12) – ötven év múltán megrendítő erővel hatott rá, és ezt a könyvet néhány hét alatt az első betűtől az utolsóig újraolvasta. Nagymértékben hatottak rá mélyen hívő édesanyja tanácsai, megjegyzései is. Csermely Péter gondolatai hitélményeiről, a Szentlélek „halkan csepegő vízcseppjeinek zubogó vízáradattá” válásáról lelkében bizonyoságot tesznek annak az ellenállhatatlan, mindent újrateremtő isteni ölelésnek az erejéről, amelyre a szívünk mélyén mindnyájan vágyunk.

Fabiny Tamás
evangélikus elnök-püspök

HÁLÓZATOK

/ „...az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” (2Kor 12,9)

Máig emlékszem édesanyám sugárzó arcára, amikor a hálózatokról írott könyvem kéziratának elolvasása után a fenti igét mutatva ezt mondta nekem: „Fiam, megtaláltam azt az igét, amelyik arról szól, amit te ebben a könyvben leírtál.” Valóban. Általános természeti jelenség, hogy minden hálózatokkal leírható rendszert az általunk megismert világban a gyenge kapcsolatok, az „erőtlenség” stabilizál. Ahogyan Pál apostol tapasztalta, mi is megtapasztalhatjuk ezt a saját életünkben. „...nem azé, aki akarja, és nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.” (Róm 9,16) Ahogyan elfogadjuk az életünkben a Szentlélek vezetését, ráébredünk arra, hogy az igazán fontos dolgokhoz a mi erőlködésünk nem kell. Egy idő után pedig rádöbbenünk arra is, hogy a saját erőlködésünk igen sokszor csak árt. Itt kezdjük megérteni, hogy mi az alázat.

Isten humorára jellemző, hogy téged, a nemzetközileg elismert biokémikus-hálózatkutató professzort ötvenhét évesen mennyei hálózatba gyűjtött Teremtőd. Pedig tőled és a családodtól addig sem álltak távol a hit dolgai.

Apai ágon a felmenőim több száz évre visszamenőleg evangélikus kántortanítók voltak. Iskolaigazgató nagyapám, Csermely Lajos presbiterként is részt vett a pécsi gyülekezet életében, nagynéném, Csermely Ilona ötvenkét éven át diakonissza tanítónőként szolgált a baranyai megyeszékhelyen. Anyai nagyapám katolikus papnak készült, de végül meggondolta magát, és a felszentelési szertartásáról rohant ki, hogy megszöktesse nagyanyámat. Mindkettőjüket azonnal kitagadták. Vándorszínészek lettek, tizenkét gyermek házaspárként is ezt a foglalkozást folytatták. Legfiatalabb gyermekük, az édesanyám a generációjának egyik legígéretesebb színésznőjeként indult, idővel

mégis lemondott a karrierről, hogy a családjának szentelje életét.

Evangélikus édesapád a legnehezebb történelmi korban is kitartott a hite mellett.

Valóban. 1950-ben vegyészmérnökként végzett a Műegyetemen. Annyira tehetséges volt, hogy visszahívták az egyetemre óraadónak. Mélyen vallásos, evangélikus ember lévén 1951–52-ben az előadásai mellett édesanyámmal együtt bibliaórákat is tartott. Ez viszont a Rákosi-korszak idején nem ért „piros pontot” – meg is lett a következménye: kirúgták. Attól kezdve nyugdíjba vonulásáig a Chinoin Gyógyszergyárban dolgozott, ahol több mint harminc szabadalom fűződött a nevéhez. Ennek ellenére hiányérzete volt, mert az alapkutatásban nem vehetett részt.

Egy bátyád van. Szüleitek mennyire plántáltak belétek a hit fontosságát?

Amikor mi megszülettünk, a szüleim már Angyal földön éltek, ott is kereszteltek meg minket. Édesanyám mutatta meg nekem a Krisztusba vetett mély hit gyönyörűségét. Tőle tanultam az első imáimat,

és ő adott példát arra a feltétlen bizalomra, amellyel Krisztus Urunk végtelen szeretetében és az Atya irgalmában bizakodhatom. Édesapám Ordass Lajos püspök félreállítása után meghasonlott az evangélikus egyházzal, emiatt aztán a családnak nem volt templomba járó. Ma már úgy gondolom, hogy ez nem volt bölcs döntés édesapám részéről. Végül én Benczúr László lelkésznél konfirmáltam 1972-ben. Az egyetemi éveim alatt sajnos eltávolodtam a hit mélységeitől. A világ szemében igen sikeres, másokért sok jót tevő, naponta imádkozó ember voltam akkor is, de a Krisztussal való kapcsolatomban felszínesnek volt mondható.

Hogyan lettél biokémikus?

Visszatekintve be kell, hogy valljam: az Úristen vezetett erre a pályára. Emlékszem, hogy már középiskolás koromban az a vágy mocorgott bennem, hogy szeretném minél jobban megérteni az élet működési folyamatait. Az Apáczai Csere János Gimnáziumba jártam, ahol Varga Ernő volt a kémia tanárom. Fantasztikus ember volt, igazi tanár, mindenben számíthattam rá. A segítségével beneveztem a kémiaiból meghirdetett országos középiskolai tanulmányi versenyre, az OKTV-re. Ennek feltételeként dolgozatot

kellett írni egy szabadon választott témában. Egy igen komoly munkát írtam arról a kérdésről, hogy a fémionok hogyan lépnek kölcsönhatásba a fehérjékkel – igaz, utólag kiderült: a tanár úr készakarva nem mondta el, hogy rajta kívül más soha nem fogja elolvasni. Mint ismeretes, a fehérjék fontos biológiai szerepét jellemzi az is, hogy minden, sejtben lejátszódó folyamatban részt vesznek.

A fémionokkal való kölcsönhatásuk végül nagyon megragadott téged, mert a kandidátusi értekezésedet is ebben a témában védted meg 1988-ban.

Így van, de addig még sok víznek kellett lefolynia a Dunán. Visszatérve az OKTV-re, tizenéves fiatalként lelkesedésemben fél éven keresztül jártam a legkülönbözőbb könyvtárakat, és minden akkor létező cikket elolvastam a témában. Ma is emlékszem, hogy középiskolásként milyen nagy örömet okozott az, hogy megtapasztalhattam, a tankönyvön kívüli forrásokból is össze lehet szedni a tudást, illetve az összegyűjtött tudásmorzskákból új, átfogó képet lehet alkotni egy tudományos témában. Ezen felbuzdulva el is határoztam, hogy biokémikus leszek.

